

Sallay Gergely

Beethoven: Szeretlek, Meszlényi: Ein Blick in deine Augen

OTDK dolgozat

Sallay Gergely: ének  
zongorán közreműködik: Joóbné Czifra Éva

SZTE JGYPK, Ének-zene tanszék  
Ének-zene alapszakos szakember BA  
második évfolyam

Témavezető:  
dr. Szabadyne Békési Magdolna  
főiskolai tanár

E két mű (Beethoven: Szeretlek, Meszlényi: Ein Blick in deine Augen) kiválasztása nem pusztán művészeti, de pedagógiai szempontból is indokolt. Mindkét kompozíció a szerzők korai alkotásaihoz sorolható. A műfaj, a dal műfaja is erősíti állításom, hisz mind Beethoven, mind Meszlényi kései stílusa más, nehezebb műfajokat kíván zenei elképzeléseik kifejezéséhez. A kora-romantikus komponista a szimfóniában találja meg kézre álló eszközeit, míg a késő-romantikus, inkább modern, huszadik századi Meszlényi Róbert élete végén oratórikus műveket alkot, bár ír dalokat, ugyanakkor ezek, az előadó felé állított technikai követelményei, zenei mélysége és tömörsége miatt már-már kilépnek a triviális értelemben vett dal műfajából.

A dal tehát, mi műfajt a korai szerzők oly előszeretettel használnak, kiváló eszköze a magánének tanításának, tanulásának. Személyes tapasztalatom az, hogy forma átláthatósága, az egyre fokozódó intonációs nehézségek, feladatok sikeres leküzdése mily örömet okoz. Ez természetesen pusztán emeli azt az élményt, amit a művek igényes előadása során tapasztalhatunk: ezek a művek egyszerűségükben is nagyon szépek.

Nem véletlen, hogy dolgozatom tárgya két olyan dal, melyeknek témája a szerelem. Ez a dal műfajában nem szabad, hogy meglepetést okozzon. Beethoven-nél a szerelmi témát mind számtalan életrajzi adat, mind romantikus minősége indokolja. Meszlényi esetében a választ egy kevésbé ismert stilisztikai érdekesség adja meg: a szerzőre nagy hatást gyakorolt a német népzene túl a sanszon műfaja, ami pedig kezdettől fogva mindig szerelmi témájú.

Magam, mint fiatal növendék, életem hajnalán egyre inkább találkozom a szerelemmel, mind mélyebben és mélyebben. Izgalmas volt megélnem a két művel kapcsolatban azt, hogy ahogyan év változom, úgy változik a műhöz való viszonyom, és az általam interpretált előadás minősége és milyensége. Mindig találok olyan új érzelmet, amit addig nem fedeztem fel a művek előadása során. Azt érzem, egyre hitelesebben, árnyaltabban és részletesebben tudom e dalokat előadni, hiszen máshogy és máshogy élem át azokat éneklésük során. Továbbá a szépsége mindezeknek az, hogy a tanulási szakaszban való akár végtelen ismételtetés, a darabok olykor részekre bontása, szinte muzsika-ellenes szétcincálása vajmi keveset sem vesz el ezen érzelmekből, megérzésekből, sőt gyakran fel is erősítik azokat, egy-egy részlet pontosabb megértésén, elsajátításán keresztül.

Előadói koncepcióm a fentebb leírtakhoz igazodik. A minél tökéletesebb technika eszközét használva szeretnék olyan hiteles és részletes interpretációt nyújtani a tisztelt hallgatóságnak, ami megérinti fiatalos szívét, lángoló, határokat nem ismerő érzelmeivel összetalálkozik. Mindezekben segítségemre vannak az árnyalt dinamika, a helyes és stílusos agógika használata, a megfelelő tempók megválasztása és más hasonló hatáskeltő eszközök. Ugyanakkor, ahogyan írtam is, mindezek pusztán eszközök. Az előadás céljának nem

tekintem a fent említettek megvalósítását. Izgalmas kérdésnek tartom mindemellett, hogy a jól használt zenei eszközök adják a jó előadást, vagy a kellően kidolgozott és részletes koncepció hozza-e szükségszerűen magával, produkálja-e mindezeket az eszközöket.

Ahogy erre korábban is kitértem, Beethoven (1770-1827) Szeretlek című dala korai stílusának alkotása. Ez időszakban a szerző számos más dalt is írt, vélhetőleg egy, a zenetörténet számára nem pontosan ismert hölgy tanítványának. A mű stílusa még inkább késő-klasszikus, mint a mindenki számára ismert érett, beethoveni romantika. Meszlényit (1883-1946) sem az Ein Blick in deine Augen című daláról ismertjük fel. E rövid kompozíció inkább tekinthető stílusgyakorlatnak, mint pódiumra szánt műnek. Ez a kijelentés azért a kiváló dalszerzőt dicséri, hisz ha stílusgyakorlata mesteri, mesteri nagyobb munkája is (gondolok itt a 151. zsoltárra).

A Beethoven darab hangneme F-dúr (és Esz-dúrban kerül előadásra!), a Meszlényié Asz-dúr. A Szeretlek klasszikus formában íródott, három rész és codetta, variált befejezés. A három főrész a klasszikus, T-D-T hangnemi váltakozást követi, a codetta előtt mintegy érinti a szubdomináns funkciót, a Bé-dúrt. A Meszlényi darab hangnemi alakulása műfaji hasonlósága miatt szinte megegyezik az előzőével.

Sallay Gergely